

Trygt helsetilbud i hele landet – skrot helseforetaksmodellen

Vedtatt på SVs landsmøte 2019 31. mars 2019.

Det er uro i helsesektoren – igjen. Flere steder i landet foreslår styrene i helseforetakene kutt i viktige tilbud. Helseministeren toer sine hender og overlater avgjørelsen til styremedlemmer i helseforetakene, som ikke står til ansvar for folket. Men det er resultatet av de økonomiske rammene som blir lagt i statsbudsjettet vi nå ser følgene av, og helseministeren som generalforsamling må ta sin del av ansvaret for det som skjer.

Nedbyggingen av spesialisthelsetjenesten går ut over pasienter som trenger akutttilbud og tryggheten til folk i distriktene som får lengre reisevei. Brukere som trenger spesialisert rehabilitering blir oversendt til kommunen, uten at denne har fått bygd opp tilsvarende kompetanse.

SV er bekymret for fødetilbudet ute i fylkene. Siste eksempel ut er vedtaket om nedleggelse av fødeavdelingen i Kristiansund, til tross for at planprosessen for sykehuset forutsatte å bevare to avdelinger til nytt sykehus var på plass. Nedbygging av fødeplasser skaper uro og SV er redd for at fødende som har lengst avstand til hjelp vil bli lidende. Stortinget har vedtatt å sikre fødeplasser, men dette følges ikke opp i praksis.

De siste årene har antall uplanlagte fødsler utenfor sykehus og fødsler under transport økt dramatisk, til mer enn 400 fødsler utenfor fødeinstitusjon i året. I følge Jordmorforbundet NSF oppfylles kravet om jordmorfølge i ambulansen når reisevei er mer enn 90 minutter bare i 20 % av kommunene.

Jordmorforbundet NSF har flere ganger uttrykt bekymring for økt sentralisering av sykehus og helsetilbud. SV deler denne bekymringen. Hovedargumentet for sentraliseringen var at fødsler skulle bli tryggere, resultatet har blitt det motsatte. Jordmorbemanningen må økes slik at alle kvinner blir forsvarlig ivaretatt på fødeavdelinger, og får en-til-en-oppfølging slik Helsedirektoratet anbefaler. Barselretningslinjene fra 2014 må dessuten følges: "Sykehusoppholdets varighet tilpasses kvinnens og den nyfødtes behov. Vurderingen gjøres i samråd med kvinnen. Dette gjelder både friske og syke kvinner og deres nyfødte". Barseloppfølgingen i kommunene må styrkes. I dag har bare halvparten av landets kommuner ansatt kommunejordmor.

Kuttene i helseforetakene skjer til dels også uten å involvere de ansatte og uten å ta spillereglene i det regulerte arbeidslivet på alvor. De ansatte må anerkjennes som en reell part i drøftingene. De har den faglige kompetansen som må til for å vurdere risiko ved endringene. De folkevalgte må bli stilt til ansvar. Da SV i 2001 gikk imot innføring av foretaksmodellen var dette en viktig årsak. Vi mener fortsatt at foretaksmodellen må skrotes.

De nye fylkene bør få overført ansvaret for driften av sykehusene, og helseforetakene legges ned. Dette vil innebære en reel overføring av oppgaver i tråd med den uttalte intensjonen med fylkessammenslåinga. Samtidig vil det sikre folkevalgt styring av en sentral del av velferdsstaten.